

Любен Дилов

събрани съчинения том VI

ЗЕЛЕНОТО УХО

Незавършеният
роман на една
студентка

enthusiast

Любен Дилов
събрани съчинения том VI

ЗЕЛЕНОТО УХО

Незавършеният
роман на една
студентка

enthusiast

София, 2019

Любен Дилов
ЗЕЛЕНОТО УХО
НЕЗАВЪРШЕНИЯТ РОМАН НА ЕДНА СТУДЕНТКА

- © Любен Дилов, автор, („Незавършеният роман на една студентка“), 1986, 1989, 2019
 - © Любен Дилов, автор, („Зеленото ухо“), 1978, 1997, 2019
 - © Любен Дилов, автор, („Двойната звезда“), 1979, 2019
 - © Владимир Тодоров, илюстрация на корицата, 2019
 - © Чавдар Гюзелев, оформление на корицата, 2019
 - © Чавдар Гюзелев, оформление на поредицата, 2019
 - © **Enthusiast** – запазена марка на „Алто комуникейшънс енд пбблишинг“ ООД, 2019
- ISBN 978-619-164-315-8

Незавършеният роман
на една студентка
фантастичен роман
/9

Зеленото ухо
новела
/247

Двойната звезда
сборник с новели
/309

НЕЗАВЪРШЕНИЯТ РОМАН НА ЕДНА СТУДЕНТКА

фантастичен роман

*Всичко, което може да се повреди, се поврежда.
Закон на Мърфи*

В този роман ще разкажем някои приключения на една студентка по история от двайсет и четвъртия век. Ще се разказва още за машини на времето и за бъркотиите във времето, които не може да не настъпят, щом в неговия ход се намесват хора и машини. Нека читателят не се безпокои, ако някои неща му се сторят немотивирани и неясни, те и на автора се струват такива. Времето е основа и на яснотата в нашия живот – обърка ли се то, обърква се естественият ред на всичко.

Този естествен ред на нещата обаче съвсем не е природен. Човекът сам си е измислил едно време, сковал си е от него рафтове, етажерки, долапи и скринове, та да подрежда в тях едно подир друго собствените си ръко- и неръкотворни дела, докато истинското, вселенското време вероятно представлява само една безначална и безкрайна полица, на която, където и да туриш нещо, все няма да знаеш къде точно се намира. Ето защо с изобретяването на машината на времето човекът би объркал само собственото си време, не и вселенското. За вселенското време няма да е никак противозаконно един роман като този изобщо да не прилича на роман и да започне например с третата си глава вместо с първата. Не е нелогично да си остане и недовършен, защото дори според законите на нашето мислене не е възможно за днешния читател да бъде завършено едно действие или събитие, което ще се разиграе чак след няколко века.

И така: не обвинявайте автора за бъркотиите, която се е осмелил да ви поднесе! Тя си е наша, човешка.

ТРЕТА ГЛАВА

ПАСТОРАЛНА ИСТОРИЯ

Още докато я бранеше от кучетата, Петър Чобанина разбра, че тази жена е от друга цивилизация. Той обаче много по-късно щеше да осъзнае, че го е разбрал. Сега само си рече: тази жена ще да е от друг ансамбъл!... Защото ансамбълът на тяхното читалище нямаше толкова богати носии. Па и в цялата им селищна система едва ли ще срещнеш такава хубава мома.

Артистката пристъпи плахо към него и Петър се изпълни с умиление от необикновено мъничките ѝ яйченожълти цървулки. Танцърка ще да е, рече си той, ама може да е и певица. Или пък и двете заедно... А мозъкът му запя известната народна песен: „Че хубаво ходи, мале, и хубаво носи...“

Тя също само го гледаше и двамата стояха, сякаш омагьосани един от друг, докато Петър Чобанина се засрами от вида си: с тридневна брада, с вкоравена кал по гумените цървули, с разпран ръкав на якето. А тя му се усмихна и каза нещо, което прозвуча гъгниво, като да беше хремава, пък не беше хремава. Обезпокои се, че той не я разбра, и посочи земята пред цървулките си.

– България? – И пак го произнесе малко хремаво.

– България, България! – усърдно потвърди Петър и в следващия миг чуждоземката се озова в обятията му, но то бе заради кучетата, които пак се спуснаха към нея с необичайна за тях ярост.

Дали не ги дразнеха всичките тия пафти и пендари, и обеци, и цялото това златно и сърмено великолепие,

което блестеше по нея? Или уханието ѝ – едно такова, неземно сякаш?

– Чиба! – подвикна той и попритисна раменете ѝ, но веднага ги пусна, да не си помисли тя, че използва служебното си положение.

Щом натикаха обаче лъскавия дивеч в ръцете на своя чобанин, кучетата веднага се оттеглиха, размахвайки доволно опашки, сякаш тъкмо това бяха целели.

– Страшу сен зверем оужасным – произнесе тя гъгниво, погледна го изотдолу, попипа ръкава му, поопипа и мускула под него и пак прогъгна: – Еда ту монж еси?

Стори му се, че го пита дали е мъж, и тази нелепост го смути, така че той изрече своето „да“ твърде неуверено, макар че не малко от пасящите зад гърба му овчиги можеха веднага да потвърдят това.

– Ти еси монж красноляпен и прясилен – каза тя и погали бузата му. – Ау, како бодль ест!

– Амиии... небръснат съм. То за кого ли да се бръсне човек – рече Петър и виновно посочи стадото. – А вие откъде сте, ваша милост?

Тя се дръпна от прегръдката му, каза на добър български, макар и с доста силен акцент:

– А вие защо говорите така? Не говорите ли, както пише в книгите ви?

– А! Че кой ще ти говори, както пише в книгите? Нали ще го вземат за смахнат! А ваша милост откъде знае български? – постара се той да говори литературно, въпреки твърдението си.

– Българка есмь – отвърна тя хремаво, но веднага се поправи: – Значи, мога да кажа сега така: българка съм?

И вече не беше хремава.

– Ми така ще го кажете, шо ще ми пеете като попа в черковата! А как ви е името?

- Циана.
- Цана! Хубаво е...
- Не! Ци... а... на...

– Е, то сега стана модерно всякак да изкелифещват имената.

Тя много внимателно се вслуша в думите му, но видимо не разбра всичките. Рече:

– И аз това казвах на професора. Този език, казвах му, е само литературен. Населението положително говори по друг начин. Но като не знаехме как е говорило населението... Пък то виж колко малко се е променил говорният език! Ооо... – Тя отново се притисна към него, защото няколко от овцете ревниво се приближиха с вдигнати към чобанина си муцуни. – Сие животни не сонт ли овцен?

– Овце, овце – поправи я той и пак не посмя да използва служебното си положение.

– Еда не поендайонт они човека?

Петър леко я отблъсна от себе си, решил най-после, че му се играе някакъв номер.

– Те не хапят, ама аз мога!

– Ха-хооо-ххии – изсмя се тя кръшно като на телевизионна седянка и доста нахално го изгледа от очите до гумените цървули, с което затвърди усещането му, че го въвличат в непонятна игра. – Ти монж красноляпен... Извинявай, но като толкова време го учих тоя език! Ти си хубав мъж и после ще ми покажеш как хапеш, нали? Но сега аз имам нужда от твоята помощ. Можеш ли да пазиш тайна? Ако си истински мъж...

– Щом трябва, ще мога – отвърна той предпазливо, защото обещанието, което се съдържаше в думите ѝ, го изплаши.

– Да седнем на сянка. Тук е много горещо.

Чак толкова горещо не беше, овцете още не търсеха

сянката, но тя енергично се отправи към близката горичка и трябваше да я последва.

– Чудесно е при вас! Каква хубост! – въртеше красивата си главица чуждоземката, а златните висулки над челото и пендарите по гърдите ѝ подрънкваха като нежни и далечни хлопки.

Бе то си е най-обикновен кър, викаше си наум Петър, ама за един градски човек, де да знаеш... Може пък и да не е превземка... А като гледаше пред себе си тънкия ѝ кръст, стегнат от широкия сърмен колан, в него се събираха някакви тъмни и страшни сили. И тези сили напиреха да насилват, да си отмъщават някому за нещо си.

Чуждоземката избра най-скришното място сред храс-талаците край горичката, така че сърцето му съвсем се спотаи пред напора на тъмните и страшни сили, а умът му си рече отчаяно храбро: „Да ги полази пък Господ сега!“ Но то се отнасяше за стадото.

Сядайки в тревата, тя го смъкна за ръката до себе си.

– Но няма да ме хапеш сега, нали? Ха-хооо-ххии!

– Що се превземаш толкова! – рече ѝ той, решил също да ѝ говори на „ти“. Като е чобанин, да не е добиче я!

– Как се превземам? – настръхна тя, хем като че ли неразбрала думата, хем усетила в нея обидното.

– Ми никоя жена вече не се смее така, така в книгите се смеят. Нещо май не те разбрах откъде си?

Тя направи с ръка широк кръг около себе си, посочи и към небето.

– Отдалече... – Ослуша се също в кръг, долови само спокойно мелодичните три хлопки в трите краища на стадото и възторжено изохка: – Каква тишина!

Щото е неделя, рече ѝ наум Петър Чобанина, утре като ти ревнат тракторите и помпите на язовира... Но мисловната му реплика бе прекъсната от нейните на-право невероятни думи:

- Ако ти ме харесваш, ако ти също ме харесваш...
- Петър, Петьо ми викай – задъха се той. – Какво, ако те харесвам?
- Нали няма никому да кажеш? – облегна се тя на рамото му.
- Петър чак сега усети жегата, която рукна и в улея на гърба му.
- Па аз съм ергенин. Искам да кажа, време ми е и ако се харесаме, що пък и да не кажем, а?
- Не, не, не – раздрънка силно пендарите си хубавицата. – Никой не бива да узнае!
- Е, щом така искаш... – въздъхна Петьо, защото си е истинска мъка да ти падне такава хубавица, а да не можеш да се похвалиш! И за утеха я поприхвана през кръста, тури и ръка на гърдите ѝ, уж че пендарите пипаше. – Ама и ти си се докарала като някогашна булка! Де да бяха и златни тия пендари, а?
- Златни са – отвърна тя така твърдо, че той се изплаши: три реда все тежки махмудии! Башка ситните по челото и косичника ѝ!
- Ми що си накачила толкова злато по себе си? Ще вземе някой да те удуши за него!
- Имате ли много разбойници? – изплаши се тя.
- Той се засмя, а за успокоение я прегърна още по-ячко.
- Разбойници колкото щещ, ама ти се не бой! Щом си с мене...
- Ще ме пазиш, нали, Петьо? Много хубаво да ме пазиш! Аз почти не познавам вашия живот.
- Тъмните сили се превърнаха в готовност още сега да влезе в бой заради нея. „Такава мома да ти се спусне в ръцете, че и с три реда златни махмудии на гушката!... Боже, Боже!“ – рече си той, макар да не вярваше в Господ.
- А ти не ми каза откъде си?

– От България съм. Само че от друга България, съвсем друга. Закълни се, Петьо! Прекръсти се, че няма никому да кажеш!

– Ама аз не съм религиозен, що да се кръстя! Нали ти обещах.

Тя го изгледа озадачено.

– Еретик ли си?

– Не, комсомолец.

Стори му се, че не го разбра, защото много смутено заопипва пафтите си.

– Слушай сега, Петьо! Аз наистина съм българка. Само че от един свят, който лежи далеч, далеч в бъдещето. От двайсет и четвърти век съм. Дойдох с една специална машина. Знаеш ли какво е машина?

– Е, чак пък толкоз! – вече се засегна Петър.

– Никой не бива да вижда тази машина, нали разбираш? Ще я обявят за дяволско изобретение. Трябва да я скрием, и то веднага!

Тя скокна и го поведе през храстите навътре в горичката. Клоните се мъчеха да повдигнат полите на сукманна ѝ, но те бяха корави и тежки от многото сърмени гайтани. Само веднъж съблазнително се оголи един шарен чорап и чак влудяващо му се усмихна една ослепително бяла подколenna гънка. Дано да не е някоя антидържавна работа, викаше си Петър подире ѝ. Иначе хубавицата изглеждаше лесна, а като ѝ направеше и услугата, нямаше накъде да мърда...

Излязоха на полянката, която се намираще наблизко и му беше позната. В средата ѝ действително стърчеше чудновата машина. Беше лъскава като херметическата тенджерата под налягане, в която за по-бързо си варяха фасула, па и на нея наприличваше по форма. Или по-скоро – на грамадно джезве.

– Какво е това?

– Машина за пътуване из времето. С нея дойдох, само с нея мога и да се върна.

Петър засъобразява къде да я скрие. В егрека се мъкнеха всякакви хора: жените на овчарите, бригадири, шефове разни... Да я закопаят, бая работа щеше да се отвори...

– Какво мислиш? – побутна го тя и май се съмняваше, че изобщо е способен да мисли.

– Сега ще я затрупам със сено, пък после ще видим. Ама ти ако имаш други дрешки, щото...

Тя веднага натисна някъде нещо и в металната стена се отвори кръгла дупка – ни врата, ни прозорец. Подрипна, напъха се с главата напред в нея и след малко изскочи с по-бедно украсен и като че ли вехт сукман в ръцете. Петър се възмути:

– Еее, ама ти какво си мислиш! Като сме на село, да не пасем трева я! – Неразбирането в очите ѝ също бе красиво и той се трогна. – Хайде, облечи го засега, пък аз ще ти намеря някоя рокля.

А тя – сякаш от години са женени – веднага се заразсъблича. Стана му неловко и той се обърна, но естествено, хвърляше от време на време по един поглед през рамо. Наистина не беше вярващ Петър Чобанина, но си повтори с истинско благоговение: „Боже, каква хубост ми прати, Боже!“ И чак се уплаши да не му я вземат. А като се уплаши, се и ядоса:

– Я скрий тия злата и дрънкулки! – Защото тя и на вехтия сукман препасваше скъпия колан с грамадните пафти.

– Не мога без тях. Това не са само украшения, в тях са скрити специалните апарати, с които ще изучавам вашия живот.

– Ама никоя жена не ходи сега така, разбери!

Тя отпусна ръце, готова да заплаче:

– Но как е възможно нашите историци така да сбъркат!

Петър пак отстъпи.

– Добре, ще ти донеса някой шлифер да ги скриеш. Ама пък посред лято с шлифер... Някоя престилка ще потърся.

– Петьо, моля те, по-бързо! Ще дойде някой! – обезпокои се тя изведнъж.

Той ѝ направи знак да се скрие пак сред храстите и хукна към кошарите. Натовари каручката със сено, впрегна магарето и го погна да тича. Една каручка обаче не свърши работа, наложи се още шест да докара, докато оформи около машината истинска копа.

Затисна я с няколко пръта и задъхано се полюбува на делото си. Такава хубава копа не всеки ще ти направи за същото време! Чуждоземката плесна възхитено с ръце – пак мъничко като артистка от телевизията, – извади от пазвата си везана копринена кърпичка, от ония, дето ги продават на чужденците в сувенирните магазини, и нежно избърса челото му.

– Боже, какъв майстор си! – извика тя и това отново го пообърка: уж беше от далечното бъдеще, пък и „Боже“ викаше, и от правене на копи разбираше!

Трябваше обаче да отблъсне тревожните съмнения, защото сега вече му предстоеше нещо, което също не можеше всекиму да се случи. Той върна каручката, заличи грижливо следите от кражбата на сеното, обръсна се, изми се чак до кръста, натура в голямата торба най-хубавото, което намери из долапите: прясно сирене, суджук, кутия локум с ядки. Взе и едно котлениче с мътеница, натрупа през рамо черджета и одеяла.

– Виж какво – рече ѝ той, като се върна отново целият изпотен и гледаше към гората, защото никак не умееше да се преструва. – Тая нощ трябва да останем тука.

Там ще дойдат другите овчари, пък ти с тия дрехи...

Искаше да я изпита, бе готов и за отказа ѝ, тя обаче пак се възторгна като дете:

– Чудесно! Никога не съм спала на открито!...

Застлаха чергите в края на горичката, откъдето той можеше да наглежда и стадото, и посоката към кошарите, а щом се отпуснаха един до друг, тя веднага се сгуши на рамото му.

– Нали ще ми бъдеш добър приятел, Петьо? И ще ме закриляш, и ще ме учиш, и ще ми помагаш да опозная вашия живот?

Каза го така мило, че ония тъмни сили в него се отдръпнаха и съвсем се спотаиха.

– Живот като живот! Какво му е толкова интересно? – рече той.

– Аз съм историчка, но съм още много неопитна. Ти може би знаеш какво е...

– Еее, хайде вече да не се обиждаме, а!

Тя се зарадва и учуди.

– Знаеш ли, ти веднага ми се видя много интелигентно момче. Дори и въшки нямаш! – бръкна тя с пръстче в потната му мишница.

– Ама как ще имам въшки, ма! – възмути се той, после се засмя. – Те сега в града са пълни с въшки.

– Ти сигурно си хайдутин – изрече тя с тайнствена възхита в ухото му, а той го дръпна, погъделичкан от дъха ѝ, и може би затова тя се поправи: – Чакай, хайдутите бяха по-късно! Нали сме тринайсетият век? И няма турци, нали?

На Петър му стана още по-весело.

– Тринайсетият свърши лани, вече сме в четиринайсетия.

– Така ли? Уф, тая машина продължава да дава разсейвания във времето! – Тя се вгледа изпитателно в

него, погали младежки свежата му буза, която още миришеше на гроздов първак, защото кой ще ти слага на кошарата одекolon по бузите си. – С какво се обръсна така хубаво?

– Аз употребявам само „Жилет“! – похвали се той.

– Ще ми покажеш ли утре? Много съм любопитна, но нали затова съм дошла – заумилква се тя отново. – Чудесно момче си ти! Богомил ли си?

– Нали ти казах, че съм Петър – отвърна той, а тъмните сили в него пак се занадигаха.

Те надигнаха и ръката му, която се опита да влезе в пазвата ѝ, но чуждоземката гальовно я спря.

– Гладна съм, Петьо. Това в гърнето какво е?

Той ѝ даде да пийне от изстудената мътеница и тя пак изпадна във възторг:

– О, колко хубаво си живеете вие! И само истински работи си ядете още!

– Ми така си е – съгласи се Петър, постилайки бохчата, и заизважда лакомствата от торбата. – А знаеш ли и каква пара вадиме тука! Откак излезе на мода тая вълна, острата, па и с новия икономически механизъм... Ха, я дай да си пуснем и музичка! – сети се той и бръкна в еднодневката. – Оня ден му смених батериите.

– Какво е това? – странно се изплаши тя, когато той извади своето мъничко транзисторно радио. Може би бе очаквала кавал, ама къде ти сега у новите овчари кавали! – Откъде го имаш?

Горд, че бе успял да я смае, той включи радиото и то веднага каза нещо против империалистите. Нещо, което един кавал естествено не бе в състояние да направи.

– Аз и телевизори имам, два таман, цветен и малък. Нали ти казах, тук голяма пара пада.

Тя се пресегна към апаратчето, уверено промени

вълната му; чуха се други гласове, музика... Запита, вече съвсем прежълтяла:

– Петьо, коя година е сега?

– Ми... хилядо деветстотин и осемдесет и втора. Що питаш?

– Ти нали каза, че е четиринаisetият век?

– А, то е четиринаisetият век на българската държава, празници имаше, тържества. Иначе сме си в двайсетия.

Тя скочи, хвана припадъчно вкоравените си бузки и в уплахата си се завайка отново на своя хремав попски език:

– Оооо, и бондет плач и скръжет зомбом...

После хукна към полянката.

Когато той пристигна, тя бе смъкнала вече прътите и панически свличаше сеното откъм едната страна на машината.

– Ама чакай де, какво ти стана?

Тя доразблъска сеното и пак така отвори кръглата врата прозорец. Плачеше с едри и светли сълзи.

– Каква грешка! Леле-леле! И бондет плач и скръжет зомбом!

– Какво, какво?

– Ад! Чака ме истински ад в Института, Петьо! А в една ваша книга така пише за ада: И бондет плач и скръжет зомбом.

Тя видя, че той също е готов да заплаче, и се хвърли на врата му.

– Не ми се сърди, мили Петьо! И ме забрави, напълно ме забрави, чуваш ли! И не казвай на никого за мен, моля те! Забранено ни е да се намесваме в историята, а във вашите векове не бива и да се появяваме! Дръпни се сега, че машината може да ти навреди.

Тя скочи с главата напред в кръглата вратичка про-

зорче, преди той да успее да каже нещо. Последни се скриха шарените ѝ чорапи и яйченожълтите цървулки. Когато той най-после успя да отвори уста, поне да си поеме дъх, разхвърчалото се сено затъкна гърлото му, накара го дълго да кашля. А през сълзите на кашлицата си видя как на стотина метра над върхарите машината изведнъж се стопи в небето. Не отлетя наникъде, просто изчезна...

От мъка Петър Чобанина изяде всичко, което бе донесъл. Изпи и цялата мътеница, а надвечер, щом запрях овцете, се спусна в селото, та право при директора на училището. Още от вратата го подхвана дали са измислени такива машини, дето могат да те пренасят от един век в друг и така нататък. Директорът му отвърна, че ги имало само във фантастичните романи и че не бивало човек да вярва на всичко написано. А като го поизгледа малко, добави, че понякога човек може и да види нещо такова, било насън, или просто така, ама и на очите си тогава не бивало да вярва...

– И аз така си мислех – рече му, доволен от себе си, Петър, защото наистина му се струваше, че е сънувал тая хубавица в следобедната си дрямка.

Но по-късно, на полянката, под голямата ясна луна, той се чешеше по обраслия врат:

– Ма да ме пита пък човек за какво тогава съм го мъкнал това сено тука! Сега трябва всичко обратно, щото...

Не го пренесе обратно именно защото другите овчари щяха да си помислят кой знае какво за него, а реши да докара овцете да го опасат.

Едва дочака зората, незаспал нито за минутка в трагичното си недоумение пред жените: Значи, ако той беше от тринайсетия век и пълен с въшки, тогава тая красавица неземна... А така, с транзистора и с телеви-

зорите – не!... После извади душата на стадото да го гони към поляната.

Сеното обаче го нямаше.

– Е, не, това вече си е от нашия век – изпъшка Петър Чобанина. – Боже, колко хайдук се навъди на тоя свят, Боже!

И отново му се доплака.

Любен Дилов
ЗЕЛЕНОТО УХО
НЕЗАВЪРШЕНИЯТ РОМАН НА ЕДНА СТУДЕНТКА

Отговорен редактор *Петя К. Димитрова*
Редактор *Любен Дилов-син*
Илюстрация на корицата *Владимир Тодоров*
Художник *Чавдар Гюзелев*
Коректор *Снежана Бошнакова*
Предпечат *Биляна Славкова*

Българска. Първо издание.
Формат 60×90/16
Печатни коли 28

ISBN 978-619-164-315-8

Издава

enthusiast

Запазена марка на „Алто комюникейшънс енд пблшинг“ ООД

София, ул. „Кракра“ № 20

тел.: 02 943 87 16; факс: 02 943 87 18

e-mail: office@enthusiast.bg

Книгите на „Ентусиаст“ може да закупите с отстъпка от
www.enthusiast.bg

ПЕЧАТ Ню Принт Къмпани ООД

Любен Дилов (25.XII.1927 – 10.VI.2008) е определян от писателите Аркадий Стругацки, Станислав Лем и Фредерик Пол като „един от десетте най-ярки представители на философската научна фантастика“. Автор е на повече от 40 романа и сборника с повести и разкази, преведени на основните европейски езици, на японски и китайски в общ тираж от над 3,5 милиона екземпляра. Носител е на множество национални и европейски награди, сред които и „Еурокон“ (1976) за романа „Пътят на Икар“. Тънката ирония и често парадоксалният му социален критицизъм дават основание на мнозина да отбелязват, че фантастичният жанр е просто находчив опит Дилов да маскира истинските си прозрения за обществото в България по времето на комунизма. Той е от малцината български писатели, които непосредствено след 10 ноември 1989 г. изваждат няколко от т.нар. „ръкописи в чекмедже“ – трудове, за които е смятал, че е невъзможно да бъдат издадени по време на режима.

www.enthusiasm.bg

24 лв.